

ŠUMSKO GOSPODARSKA OSNOVA ZA ŠUMSKO GOSPODARSKO PODRUJE „KUPREŠKO“

SROKOMVAŽENJA OD 01.01.2015 DO 31.12.2024 GODINE

- SKRAĆENA VERZIJA -

1. UVOD

„Svi tipovi šuma ine kompleks jedinstvenih ekoloških procesa kao baze njihovoga postojanja i ine potencijalni resursni kapacitet za zadovoljenje ljudskih potreba kao i ekoloških vrijednosti“ (Rio Agenda 1992). Gospodarenje šumama kao resursom bazirano je na principu progresivne i dinami ne trajnosti svih njenih funkcija, u šumarskoj praksi i nauci poznato kao kontinuitet ili potrajnost gospodarenja. Suštinske aktivnosti u gospodarenju šumama planiraju se i provode šumskogospodarskim osnovama koje se izražuju za šumsko gospodarska područja.

2 VEGETACIJSKE I PEDOLOŠKE KARAKTERISTIKE

Ovo područje pripada eurosibirsko sjeverno američkoj regiji i ilirskoj provinciji i na granici je s mediteranskom regijom. Prema podacima Ekološko vegetacijske rejonizacije BiH i tipološko pedološkim komentarima, realnu vegetaciju u smislu vertikalnog zoniranja kao najnižu ljestvicu ine brdske šume bukve (*Fagetum montanum illyricum*) kao kategorija izdanih šuma. Iznad ovih šuma razvijene su šume bukve i jele (*Abieti Fagetum illyricum*), šume bukve i jele sa smrekom (*Piceo-Abieti Fagetum*), subalpinske šume bukve (*Fagetum subalpinum*) i kao najviša stepenica šume bora krivulja (*Pinetum mugii dinaricum*) sa fitocenozama stijena i sipara.

Što se tiče pedoloških karakteristika, na području razlikujemo dvije evolucijske serije i to ona na vapnencima i dolomitima i na kiselim silikatnim stijenama. U ovoj prvoj seriji susrećemo nerazvijena i slabo razvijena tla (kamenjar i sirozem), zatim humusno akumulativna tla (kalkomelanosol i rendzine), kambri na tla (kalkokambisol) i eluvijalno iluvijalna tla (limerizirano, luvisol). U drugu seriju spadaju kambri na tla (distrični kambisol) i eluvijalno iluvijalna tla (luvisol).

3 MINIRANOST PODRUČJA

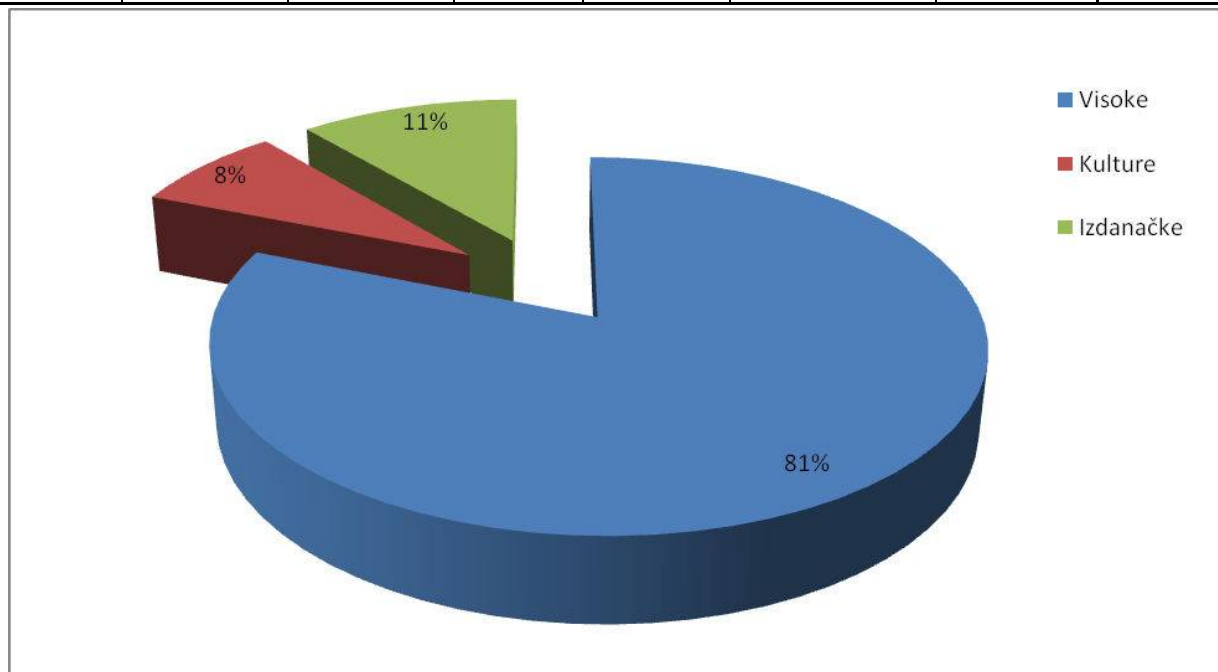
Prema podacima MAC-a, minirana površina je u odnosu na prethodnu ŠGO manja za 3132 ha kao posljedica deminiranja ili revidiranja sumnjivih površina koje su se vodile kao minirane. Ukupna površina pod minama sada iznosi 6722 ha, što je 25 % od ukupne površine šumskog zemljišta i iskazana je po gazdinskim klasama i kategorijama šuma na razini svih uređajnih jedinica, odjela i odsjeka.

4 POSEBNA OGRANIČENJA U GOSPODARENJU ŠUMAMA

Na razini područja urađena je Elaborat gospodarenja šumama visoke zaštitne vrijednosti (HCVF), tip 4a i 4b na lokalitetu Stožera, Velike i Male Plazenice, ukupne površine 1283 ha. Također je izdvojena i sjemenska sastojina „Poljana“ na površini od 18 ha, a u odjelu 69, gospodarske jedinice Kupresje registrirano oko 100 jedinki europske tise.

5 PLOŠTINE

Minirano		Visoke	Kulture	Izdanačke	Šibljiaci	Goleti	Neproduktivne površine	Uzurpacije	Ukupno	%
NE	ha	11178	1077	1538	998	4671	554	293	20809	75
DA		3968	893	404	47	1154	256	0	6722	25
Ukupno		15146	1970	1942	1045	5825	810	293	27031	100

6 DRVNA ZALIHA, PRIRAST I ETAT

	DRVNA ZALIHA, m ³			PROSJE NI GODIŠNJI VOLUMNI PRIRAST, m ³ /god			ETAT - PROSJE NO GODIŠNJE m ³ /god		
	etinja e	Lista e	Ukupno	etinja e	Lista e	Ukupno	etinja e	Lista e	Ukupno
Visoke	2902822	568769	3471591	61181	12151	73332	53500	10100	63600
Kulture	101298	2409	103707	3970	31	4001	1340	0	1340
Izdane ke	6532	249819	256351	316	7876	8192	0	2300	2300
UKUPNO	3010652	820997	3831649	65467	20058	85525	54840	12400	67240

7. STANJE PROMETNICA O OTVORENOST

Ukupna dužina svih putova na području općine iznosi 428,27 kilometara, od čega na asfaltni put otpada 83,98 km ili 19%, makadamski 262,7 km odnosno 61 % i ostali tehnološki 81,59 km. Ukupna prosječna otvorenost šuma i šumskih zemljišta iznosi 11,09 m/ha.

8 ODABIR SUSTAVA GOSPODARENJA ŠUMAMA

Prema definiciji stranih i domaćih autora pod sustavom gospodarenja podrazumijevaju se biološke, tehničke, uređajne i ekonomske mjere koje se primjenjuju u procesu gospodarenja šumama, a u cilju ostvarenja trajno što veće i kvalitetnije prinosa uz očuvanje i jačanje ostalih općekorisnih funkcija šume. Na temelju stanja šuma utvrđeno na osnovu provedenih pedoloških istraživanja te objavljenih naučnih radova iz ove oblasti kao i dosadašnjih iskustava primjene opisanih sustava u praksi, u narednom uređajnom razdoblju na ŠGP Kupreško, primijenit će se skupinasto preborni i grupni i preborni sustav sječe. Sustav istih sječa sene će primjenjivati.

Na ovom području će se uglavnom primjenjivati skupinasto preborni sustav gospodarenja, čak u svim gospodarski značajnim šumama. Ono pretpostavlja formiranje skupina unutar sastojina koje će predstavljati površine na kojima će se razvijati porladne jezgre dok će se na ostaloj površini odjela provoditi mjere njegovanja i ostvarivanje glavnog prihoda u vidu sječe najdebljih stabala.

9 ISKORIŠTAVANJE ŠUMA

Korištenje proizvoda koje ovdjeku pruža ovaj obnovljivi prirodni resurs ne smije imati za cilj njegovo iscrpljenje. Naprotiv, umjereno i plansko korištenje, zahtjevno ostalim šumarskim disciplinama potiče obnovu i poboljšava kvalitet sastojina. Tako plan iskorištavanja šuma za glavne šumske proizvode za ovo područje sadrži:

- prikaz glavnih karakteristika tehnologija iskorištavanja koje će se primjenjivati za pojedine kategorije šuma u ovisnosti od uvjeta rada;
 - plan sredstava rada odnosno nabave usluga rada potrebnog za realizaciju planirane proizvodnje po godinama realizacije i za uređajno razdoblje.
- Glavne faze rada u tehnološkom procesu proizvodnje drvnih sortimenata se sastoje iz: sječe i izrade stabala (podrazumijeva sječu, kresanje ili odvajanje krošnje od debla, krojenje i trupljenje te dobivanje drvnih sortimenata, transporta drveta (primicanje i privlačenje do šumske ceste), skladištenje i utovar odnosno prodaju kao završnu fazu cjelokupnog procesa.

10 ŠUMSKO-UZGOJNI RADOVI

Osvrt na prethodni uređajni period (2004-2015 godina)

U prethodnom uređajnom periodu (2004-2015) godina ostvaren je zadovoljavajuć i obujam šumsko-uzgojnih radova, naročito u fazi pošumljavanja. U tablici 1. Navedimo izvršenje šumsko-uzgojnih radova za ovaj period:

Tablica 1. Izvršenje šumsko-uzgojnih radova (2004-2015)

VRSTA RADOVA	PLANIRANO	OSTVARENO	%
	hektara	hektara	
Pošumljavanje (sadhja i sjetva sjemena)	261,25	311,55	119,3
Popunjavanje šumskih kultura	23,0	7,65	33,3
Njega novih zasada (kultura)	220	76,2	34,6
Njega šuma	-	756,35	

Zadovoljavajuć i uspješan pošumljavanje opravdava ostvareno popunjavanje. Šumarija Kupres je provela radove koji nisu planirani šumsko-gospodarskim osnovama to: rezanje grana u odraslim kulturama na površini od 137,9 ha i prorede u izdanim šumama s ciljem povećanja istih u viši uzgojni oblik indirektnom konverzijom (ime su se osigurale dodatne količine ogревноg drveta bukve lokalnog porijekla).

Evidentirano je 14 požara sa požarenom površinom od 170,45 ha svih šuma od čega prizemnim požarima 169,70 ha i visokim 0,75 ha. Sve požare su uglavnom gasili djelatnici šumarije Kupres. U cilju preventivne zaštite svih šuma od požara izgrađeno je 17,4 km protupožarnih putova.

Zaštita šuma od štetnih kukaca (prije svega sipaca, potkomjaka) provodi se svake godine postavljanjem u prosjeku oko 120 lovnih klopki za iste. Postavljanje i vođenje brige o istima isključivo vodi šumarija Kupres

U suradnji s Upravom za šume – ispostava Kupres, provode se mjere zaštite šuma u cilju smanjenja bespravničkih sječa.

U uređajnom periodu 2004-2015 nisu planirani prihodi od sekundarnih šumskih proizvoda te nema podataka o korištenju ovog resursa. Izuzetak su prihodi koje je šumarija Kupres ostvarila kroz lovstvo (odstrjel medvjeda i tetrijeba).

Analizom ostvarenih šumsko-uzgojnih radova za protekli uređajni period (2004-2015) može se konstatirati da je plan šumsko-uzgojnih radova uspješno proveden.

ŠUMSKO-UZGOJNI RADOVI ZA UREĐAJNI PERIOD 2015-2024 godina

Šumsko-uzgojni radovi su usko povezani sa ciljevima gospodarenja proisteklim iz gospodarskih i prirodnih imbenika šumsko-gospodarskog područja.

Šumsko-uzgojni radovi utvrđuju se po gazdinskim klasama, čiji se sumiranjem utvrđuje plan za ŠGO po vrstama radova.

Klasifikacija šumsko-uzgojnih radova:

1. pošumljavanje sadnjom sadnica
2. kompletiranje prirodnog pomlatka
3. popunjavanje šumskih zasada (kultura)
4. njega šumskih zasada
5. njega prirodnog pomlatka
6. priprema tala za prirodnu obnovu

Kriteriji za određivanje površina koje treba pošumiti u narednom uređajnom periodu određeni su na temelju propisanih sustava gospodarenja.

Ukupna površina za fazu pošumljavanja za naredni uređajni period u visokim šumama sa prirodnom obnovom iznosi 182,0ha, u izdanim šumama 15,0ha, a na goletima i šibljadima 28,0ha, ili sveukupno 225,0ha. Broj sadnica za sve navedene kategorije iznosi 469.900 komada, a listina i 92.600 lista, a što ukupno iznosi 562.500 komada sadnog materijala.

Tablica 2. Sredstva za izvršenje plana šumsko-uzgojnih radova

VRSTA RADOVA I ULAGANJA	KOLIČINA	JEDINICA MERE	CIJENA (KM)	UKUPNO GODIŠNJE (KM)
Pošumljavanje goleti iz kat. šuma 5000 i 6000	21	Ha	2.250	47.250
Njega podignutih kultura	21	ha	600	12.600
Unaprjeđenje op. ekoloških funkcija šuma	Prosje. na ulaganja			52.000
Deminiranje šuma i šumskih tala	Prosje. na ulaganja			51.799
Ukupno proširena biološka reprodukcija				163.649

11. PLAN ZAŠTITE ŠUMA

„ imbenici koji negativno djeluju na opstanak šuma nisu vremenski niti prostorno ograničeni, te se njihova borba protiv njih ne treba ograničiti samo na mjere koje propisuje ŠGO nego to mora biti kontinuirana aktivnost u procesu gospodarenja šumama u vidu integralne zaštite šuma“.

Plan zaštite šuma za naredni uređajni period sastoji se iz dva dijela i to: opći i posebni.

Opće mjere zaštite obuhvaćaju zaštitu od:

- štetnih kukaca i drugih životinja (glodavci, ptice, divljač, stoka)
- uzročnika bolesti
- požara
- ostalih štetnih imbenika (abiotički, antropogeni i drugi).

Posebne mjere zaštite odnose se na konkretne aktivnosti u pojedinim kategorijama šuma, odnosno njihovim dijelovima definirane stanjem šuma. Kod propisivanja ovih mjera koriste se prikupljeni i statistički obrađeni taksajski podaci koji se odnose na zaštitu šuma, propisani važe im Pravilnikom

Da bi se zaštita šuma mogla uspješno provoditi po svim navedenim vidovima potrebno je pored provođenja obveznih zakonskih odredbi nabaviti i opremu i osigurati financijska sredstva. Za naredni uređajni period planira se uložiti 139.000 KM u opremu za zaštitu šuma. Nabavka opreme za provođenje godišnjih planova zaštite kao i raspodjela financijskih sredstava vrši se na razini cijelog ŠGD „Hercegovačke šume“, d.o.o. Kupres.

12 CERTIFIKACIJA ŠUMA

Šumsko gospodarsko društvo „Hercegbosanske šume“ d.o.o. Kupres se opredijelilo na području svih šumsko gospodarskih područja odnosno šumarija, uskladiti sve aktivnosti gospodarenja šumskim resursima na principima i kriterijima međunarodno priznatog programa certificiranja FSC (Forest Stewardship Council). ŠGD „Hercegbosanske šume“ d.o.o. Kupres je dobilo certifikat s brojem FSC-C104224 i brojem licence SGS-FIV/COO-009669, s periodom važenja od 27.11.2012 do 26.11.2017. godine uz redovni godišnji monitoring certifikatorske kuće.